

Irene Roivaisen kiitospuhe Tatten juhlassa 29.4.2010

Minulla on ilo ja kunnia kiittää Tampereen yliopiston tieteentekijöitä kaikkien mitalistien puolesta. Pätkätyöläisten huomioiminen mitalilla on merkittävä poliittinen teko ja tekee näkyväksi pätkätyöläisten heikkoa asemaa yliopistolla. Se kääntää dismeriitin meriitiksi.

Liittomme jäsenistö poikkeaa palvelussuhteen osalta selvästi muista palkansaajista. Tieteentekijöiden liiton jäsenistön jäsenkyselyyn 2007 vastanneista ammatissa toimivista tieteentekijöistä kaksi kolmasosaa (67,2 %) työskenteli määräaikaisessa työsuhteessa, kun taas akavalaisista keskimäärin 84 % työskenteli pysyvissä työsuhteissa. Tämän jälkeen Tieteentekijöiden tilanne näyttää vain kurjistuneen.

Mikä lienee syynä siihen, että emme saa laitettua pistettä tälle kestävämmälle tilanteelle?

Saksalainen Elisabeth Noelle-Neumann puhuu Hiljaisuuden spiraalista, joka voi toteutua missä yhteisössä tahansa. Jotta emme yksilöinä tulisi sosiaalisesti eristetyksi, etsimme lähiympäristöstämme vihjeitä siitä, mitä on sosiaalisesti soveliaista ilmaista. Yliopisto on instituutio, jossa ei ole suotavaa – ainakaan tällä hetkellä – ”marista” omasta asemasta. Leimaudut vain yksinkertaisesti luuseriksi, joka ei pärjää menossa mukana.

On paradoksaalista, että pätkätyöläinen saattaa tuntea häpeää asemastaan, joka ei ole millään tavalla hänen syynsä, vaan rakenteellinen ongelma.

Ajatellaanpa asiaa suhteena. Jos parisuhteessa kumppanimme ehdottaisi meille suhteen jatkamista vuosi kerrallaan, löytäisi hän pian itsenä rappusilta kalsarit kassissa ja ulkoruokinnassa. Mutta täällä Verstaalla me emme protestoi ja kiukuttele, vaikka yliopisto työnantajanamme tekee vuosittain tällaisia diilejä – yksipuolisesti, lupaa kysymättä. Ja syykin on selvä: kukaan ei itke perään, jos pakkaat tavarasi ja uhkaat lähteä, tilalle on aina tulijoita, jono yltyä Päätalolta Telakalle saakka.

Nykyisin yliopistomaailmassa vallalla oleva huippuretoriikka peittää alleen yksinkertaisen tosiasian, että akateeminen työ on ihan tavallista arkista työtä, niin kuin mikä tahansa työ. Keskikategorian pätkätyöläisporukka vastaa tässä talossa huomattavassa määrin niin tutkimustulosten tuottamisesta kuin opetuksen ja hallinnon pyörittämisestä. Kuitenkaan tämän työn arvoa ei tunnusteta.

Hyvät ystävät, kyllä tässä on hävettävä, mutta ei meidän, vaan työnantajan. Tampereen yliopiston on aika ryhtyä toimenpiteisiin määräaikaisen henkilöstön vakinaistamiseksi.

Vielä kerran kiitos Tampereen Tieteentekijöille kaikkien meidän palkittujen pätkätyöläisten puolesta.